

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 04.01.2001, sp. zn. 3 Tz 279/2000, ECLI:CZ:NS:2001:3.TZ.279.2000.1

Číslo: 40/2001

Právní věta:

Jestliže jednání pachatele, jež je podle obžaloby významné z hlediska následku trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák., soud nemá za prokázané, avšak současně jsou soudem zjištěny skutečnosti zakládající jiné jednání pachatele, než je popsáno v obžalobě, které je rovněž právně významné pro vznik téhož konkrétního následku popsaného v obžalobě, pak je totožnost skutku (§ 220 odst. 1 tr. ř.) zachována shodou následku v podobě vzniku škody na stejném majetku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.01.2001

Spisová značka: 3 Tz 279/2000

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Totožnost skutku

Předpisy: 140/1961 Sb. § 247
141/1961 Sb. § 220 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 7. 2000 sp. zn. 5 To 288/2000 jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Uherském Hradišti pod sp. zn. 1 T 294/99 a Krajskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Uherském Hradišti podal dne 31. 5. 1999 pod sp. zn. Zt 430/99 u tamního okresního soudu na obviněného Ing. M. N. obžalobu pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. Uvedeného trestného činu se měl obviněný dopustit jednáním spočívajícím v tom, že v přesně nezjištěné době v prosinci 1998 na parcele X v B. provedl neoprávněnou těžbu 37 ks smrků a 16 ks borovic o celkovém objemu 54,63 m³ b. k. vytěžených stromů, čímž způsobil svým jednáním majitelce parcely L. D. škodu ve výši 88 131 Kč, přičemž neoprávněně vytěženou dřevní hmotu použil pro vlastní potřebu.

Okresní soud v Uherském Hradišti rozhodl o obžalobě samosoudcem trestním příkazem (§ 314c odst. 1 tr. ř.) ze dne 30. 7. 1999 sp. zn. 1 T 294/99, jímž obviněného Ing. M. N, uznal vinným skutkem uvedeným v obžalobě, přičemž tento skutek kvalifikoval jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák., ve znění zák. č. 148/1998 Sb. Obviněnému uložil trest odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem výkonu na zkušební dobu tří let.

Na základě odporu, jenž proti vydanému trestnímu příkazu obviněný podal, byl tento trestní příkaz zrušen a soud věc projednal v hlavním líčení. Rozsudkem ze dne 10. 2. 2000 sp. zn. 1 T 294/99 byl pak obviněný obžaloby pro shora uvedený trestný čin podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn.

Odvolání státního zástupce proti zprošťujícímu rozsudku soudu prvního stupně projednal Krajský soud v Brně a ve veřejném zasedání dne 17. 7. 2000 rozhodl usnesením sp. zn. 5 To 288/2000 tak, že podané odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl. Předmětně usnesení nabylo právní moci dne 17. 7. 2000 (§ 140 odst. 1 písm. a/ a § 141 odst. 2, věta druhá, tr. ř.).

Ministr spravedlnosti České republiky napadl toto usnesení odvolacího soudu stížností pro porušení zákona podle § 266 odst. 1 tr. ř., přičemž tento mimořádný opravný prostředek uplatnil u Nejvyššího soudu v neprospěch obviněného Ing. M. N. ve lhůtě uvedené v ustanovení § 272 tr. ř.

Podle přesvědčení stěžovatele se Krajský soud v Brně nesprávně ztotožnil se skutkovými a právními závěry soudu prvního stupně, a to zejména v tom, že rovněž akceptoval obhajobu obviněného, že těžba dřeva na parcele poškozené L. D. byla provedena omylem. V této souvislosti namítl, že pokud obviněný tvrdil, že k vytěžení dřeva na zmíněné parcele došlo v důsledku omylu, nebylo vzato v úvahu, že obviněný neměl povolení k těžbě nejen na této parcele, ale k provádění těžby vůbec, a to ani na parcelách M. V, kde vykonával funkci lesního hospodáře. Stěžovatel zdůraznil, že těžba provedená obviněným v prosinci 1998 byla podle znalce F. M. těžba tzv. holosečí, tedy úmyslná, mýtní, a nikoliv oznámená těžba nahodilá z důvodu napadení lesního porostu kůrovcem. Tvrzení obviněného ohledně provedení těžby omylem pak podle stěžovatele vyvracejí i další důkazy. Jde jednak o zprávu Okresního úřadu v U. ze dne 4. 1. 1999, z níž vyplývá, že k povinnostem lesního hospodáře patří znát hranice lesních pozemků, a dále o výpovědi svědků Ing. S. a M. T., podle nichž obviněný nemohl zaměnit parcely, na kterých vykonával funkci lesního hospodáře, s parcelou č. X, neboť tato s parcelami, kde vykonával dohled, nesousedí.

Shora uvedené okolnosti nebyly podle přesvědčení stěžovatele oběma soudy dostatečně vzaty v úvahu. Řízení před soudem prvního stupně bylo proto zatíženo vadami v oblasti hodnocení provedených důkazů, tzn. - že byla porušena zásada vyjádřená v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Pokud odvolací soud vytýkané vady nezjistil a nenapravit, stalo se tak na základě nesprávně provedeného odvolacího přezkumu, jehož obsah je upraven ustanovením § 254 odst. 1 tr. ř. V důsledku toho pak bylo důvodně podané odvolání státního zástupce podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto.

S ohledem na výše konstatované důvody proto ministr spravedlnosti ve stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Brně a v řízení mu předcházejícím byl porušen zákon ve shora konstatovaném rozsahu. Dále navrhl, aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil a poté podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Brně, aby předmětnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud na podkladě podané stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen. Svě závěry však opřel o jiné důvody, než jaké byly uplatněny v podaném mimořádném opravném prostředku.

Z odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti vyplývá, že po vyhodnocení provedených důkazů dospěl ke zjištění, že v posuzovaném případě byly v terénu určeny pouze přibližné hranice jednotlivých parcel, přičemž vytýčení hranic provedeno nebylo. Záleželo tedy na vzájemně dohodě vlastníků sousedících parcel. Soud prvního stupně vzal dále za prokázáno, že obviněný Ing. M. N. zaslal vlastníkům sousedících parcel upozornění, že bude prováděna těžba dřeva. Uvedená okolnost vedla soud k pochybnostem o tom, zda by si takto obviněný počínal, pokud by měl vytěženou dřevní hmotu v úmyslu někomu odcizit. O tomto úmyslu podle názoru soudu nesvědčilo ani následné jednání obviněného, který se poté, kdy se dozvěděl, že mělo dojít k těžbě dřeva na cizí parcele, snažil dohodnout s vlastníkem této parcely, resp. s osobou, jež vlastníka zastupovala. Za daného stavu, kdy se soud řídil zásadou *in dubio pro reo*, proto nedovodil, že obviněný jednal v úmyslu (a to ani v úmyslu nepřímém) přisvojit si cizí věc tím, že se jí zmocní. Uvedené důvody pak byly podkladem pro závěr, že „nebylo prokázáno, že by skutek, jehož se měl obžalovaný dopustit, byl trestným činem. Na tomto základě rozhodl okresní soud tak, že obviněného podle ustanovení § 226 písm. h) tr. ř. obžaloby pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. prostil.

Nejprve je třeba uvést, že trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák. se dopustí pachatel, který si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní. Objektem tohoto trestného činu je především vlastnictví věci, přičemž cizí věcí se rozumí movitá věc, jež nenáleží pachateli. Za přisvojení věci je třeba považovat takové, jednání pachatele, jímž získá možnost trvalá dispozice s věcí. Pachatel si přisvojí věc tím, že se jí zmocní, pokud věc odejme z dispozice vlastníka, oprávněného držitele (popř. v některých případech i faktického držitele), jestliže tak získá možnost s věcí trvale nakládat podle své vůle. Trestný čin krádeže je dokonán zmocněním se věci s úmyslem (§ 4 tr. zák.) přisvojit si ji. Pro úplnost je dále nutno dodat, že způsobitelným předmětem trestného činu krádeže není věc: ztracená, která již není v moci svého vlastníka či držitele, ani věc ničí (*res nullius*) nebo věc opuštěná (*res derelictae*).

Z řízení, jež bylo ve věci obviněného Ing. M. N. dosud provedeno, je zřejmé, že orgány činné v trestním řízení, zejména soud prvního stupně, se zaměřily především na objasnění otázky, zda obviněný věděl, že provádí neoprávněnou těžbu dřeva na cizím pozemku, popř. zda mohl jednat v omylu. Podstatně menší pozornost byla však věnována otázce, jak s vytěženou dřevní hmotou naložil, tj. zda si ji případně přisvojil až v době, kdy mu bylo známo, že předmětné dřevo je ve vlastnictví osoby, která mu neudělila svolení s ním v žádném směru disponovat, anebo zda byl alespoň srozuměn s tím, že by zde výše uvedená vlastnická práva cizí osoby mohlo existovat. V této souvislosti je nutno poukázat zejména na tu část výpovědi obviněného z přípravného řízení, v níž uvedl, že po vytěžení dřevní hmoty a po tom, kdy zjistil určité nejasnosti v identifikaci parcely, navštívil Z. D. a sdělil mu, kde se nachází vytěžené dříví. Současně se mu omluvil s tím, že pokud došlo k vytěžení dřeva na jeho pozemku, bylo to způsobeno omylem. Obviněný dále vypověděl, že jmenovanému sdělil, že mu dřevo uložené na skládce nechá a pomůže mu i s jeho odvozem. Poněvadž podle obviněného Z. D. odmítl o vytěženém dřevu jednat, došlo následně k jeho dalšímu zpracování a prodeji, což obviněný vyjádřil doslovně takto: „O tom, jak bylo zpracováno a komu bylo potom dodáno, je zbytečné se bavit, ale uvádím, že za dřevo ze sporné vytěžené parcely jsem mohl inkasovat asi tak kolem 30 000 Kč.“ Této výpovědi obviněného přisvědčuje výpověď svědka Z. D. (syna majitelky parcely č. X) z přípravného řízení, a to v části, kde Z. D. uvedl, že jej obviněný navštívil v jeho bydlišti a omlouval se, že těžbu na jeho pozemku provedl nedopatřením. V hlavním líčení se pak svědek omezil na konstatování, že s obviněným jednal, ale na okolnosti jednání si již nepamatuje.

Jestliže je tedy z výpovědi obviněného možno dovodit, že uskladněné vytěžené dřevo nechal zpracovat a prodal dalšímu subjektu již za stavu, kdy sám měl přinejmenším pochybnosti o tom, kdo je jeho vlastníkem, měl okresní soud důsledně objasnit též tyto okolnosti, a to z hlediska všech zásad týkajících se znaků trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák., jak byly blíže rozvedeny shora. V

případě, že by bylo zjištěno, že obviněný jednal v úmyslu přisvojit si cizí věc teprve v období následujícím po ukončení inkriminované těžby, nebyla by tím dotčena zásada vyjádřená v ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř., tj. že soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Totožnost skutku není zachována jen při naprostém souladu mezi popisem skutku v žalobním návrhu a skutkovými okolnostmi uvedenými ve výroku soudu, neboť některé významné skutečnosti mohou být teprve zjištěny, jiné mohou naopak odpadnout, ukáže-li se, že jsou pro následek irelevantní. Totožnost skutku by v posuzovaném případě narušena nebyla, neboť by ji udržoval stejný následek v podobě škody, kterou v dané věci představuje majetková újma, již měl obviněný způsobit poškozené L. D.

Okresní soud v Uherském Hradišti, který ve věci rozhodoval jako soud prvního stupně, byl povinen ve věci postupovat podle ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., jež orgánům činným v trestním řízení ukládá povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Bez návrhu stran musí objasňovat stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného, přičemž ani jeho doznání je nezbavuje povinnosti přezkoumat všechny okolnosti případu. Provedené důkazy jsou tyto orgány povinny hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

V předcházejících odstavcích jsou pak podrobně popsány důvody, jež vedly Nejvyšší soud k závěru, že se okresní soud zásadami obsaženými v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. neřídil. Rozhodnutí o zproštění obviněného Ing. M. N. obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. bylo proto učiněno na podkladě nesprávně, resp. neúplně zjištěného skutkového stavu věci.

Povinností Krajského soudu v Brně jako soudu odvolacího bylo v souladu s ustanovením § 254 odst. 1 tr. ř. (pokud nepřicházelo v úvahu zamítnutí odvolání podle § 253 tr. ř.) přezkoumat zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, a přihlížet přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány. Pokud v rámci odvolacího přezkumu shora popsané vady nezjistil a důvodně podané odvolání státního zástupce jako nedůvodně podle § 256 tr. ř. zamítl, protože se ztotožnil s vadnými skutkovými a právními závěry soudu prvního stupně, porušil zákon v obou citovaných ustanoveních.

Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 7. 2000 sp. zn. 5 To 288/2000 byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. K porušení zákona došlo ve prospěch obviněného Ing. M. N., který byl rozhodnutím obou soudů neoprávněně zvýhodněn. Z tohoto důvodu pak Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. za splnění podmínek § 272 tr. ř. napadené usnesení v celém rozsahu zrušil, včetně dalších rozhodnutí na ně obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 270 odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Předmětná trestní věc se tak dostává do stadia, kdy Krajský soud v Brně bude muset znovu rozhodnout o odvolání státního zástupce proti rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 10. 2. 2000 sp. zn. 1 T 294/99. V novém řízení o této věci se bude řídit právním názorem, který ve věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 270 odst. 4 tr. ř.).